

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, meneer R.H. Dijkgraaf
De minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, meneer A.D. Wiersma
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum 17-02-2022
Briefnummer 595083 / CH

Onderwerp: Afwegingskader afstandsonderwijs

Geachte minister Dijkgraaf, minister Wiersma,

Op woensdag 1 december spraken jullie ambtsvoorgangers met de vaste commissie voor onderwijs over digitalisering in de onderwijssector. Tijdens dit debat gaf minister Van Engelshoven aan dat er momenteel een afwegingskader wordt ontwikkeld voor het mbo en hoger onderwijs die instellingen helpt om te bepalen in welke gevallen digitaal afstandsonderwijs kan dienen als vervanging voor fysiek onderwijs. De minister heeft toegezegd te onderzoeken of zo'n kader ook wenselijk is voor het funderend onderwijs.

De Algemene onderwijsbond vindt een dergelijk kader niet wenselijk omdat dit middel de zeggenschap van de docent over de vormgeving van het onderwijs vermindert. Daarmee vinden we het strijdig met tenminste de geest van de Wet beroep leraar waarin het beroep van de leraar in het po, vo en mbo staat omschreven. De wet bepaalt dat de docent verantwoordelijk is voor de vormgeving van zijn eigen onderwijs en daar ook de benodigde autonomie en zeggenschap in heeft, binnen de kaders van het onderwijskundige beleid van de school/instelling. De medezeggenschap heeft instemmingsrecht op dit onderwijskundige beleid. De docent heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid voor de beoordeling van zijn leerlingen/studenten.

Ook in het hbo en wo hebben docenten de vrijheid om binnen kaders de inhoud en methode van het gegeven onderwijs te bepalen. Dit principe werd onlangs nog herbevestigd met de motie van dhr. Kwint die op 5 juli 2021 is aangenomen door de Tweede Kamer. Hierin is verzocht dat het kabinet in gesprek gaat met de mbo Raad, Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland om te zorgen dat alleen behoudens dwingende omstandigheden bij hoge uitzonderingen en met instemming van docenten en studenten tot afstandsonderwijs overgegaan kan worden (mbo, hbo en wo).

Een landelijk vastgesteld afwegingskader voor fysiek of online onderwijs staat de wettelijk bepaalde autonomie van docenten in de weg en perkt scholen in om hun eigen onderwijskundige beleid te bepalen. Een afwegingskader kan door menig docent als sturingsmiddel worden ervaren en ook door schoolleiders en/of bestuurders als zodanig ingezet worden. Bovendien wekt een afwegingskader de suggestie dat de docent de afweging voor fysiek of online onderwijs niet zelf kan maken en daarbij rekening moet houden met ideeën van partijen die niet dagelijks werken in de praktijk van het onderwijs zelf.

We roepen u op om uit te gaan van vertrouwen in de professional en de autonomie van de docent niet te beperken via een afwegingskader. De keuze voor digitaal onderwijs moet gemaakt worden op onderwijsinhoudelijke gronden door de docent

zelf. Digitalisering biedt kansen, maar heeft ook effecten op de leerprestaties, de werkdruk en het welzijn van studenten en docenten. De docent is de aangewezen persoon om te bepalen wat de meest wenselijke en effectieve manier is om de lesstof aan te bieden. Ondanks de wettelijk geregelde autonomie van de docent en de rol van de medezeggenschap bij het bepalen van het onderwijskundige beleid van de instelling (die onder de medezeggenschap vallen), zien we de neiging om docenten ook via andere kanalen en door andere partijen aan te sturen en instructies op te leggen die hun autonomie inperken. Het afwegingskader is hier ook een voorbeeld van. Vertrouwen in de onderwijscollega moet het leidende principe zijn in het onderwijs.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop with a diagonal stroke through it.

Tamar van Gelder
Voorzitter Algemene Onderwijsbond